

patrimoniul valoric creat de omenire, datorită căruia s-a ajuns la nivelul actual de dezvoltare a culturii și civilizației umane, menționăm că a cunoscut la diferite etape ale evoluției sale atât progres și prosperare, cât și perioade mai sumbre, uneori traversând evenimente destul de tragice.

Mondializarea s-a constituit în baza unui proiect rațional și a generat în cele mai violente iraționalisme. Pierzând cultura noi rămânem doar cu tehnica, care nu poate, nu e capabilă să îndeplinească funcțiile culturii, ea (tehnica/civilizația) crează bunuri, fiind prin excelență operă colectivă, instituționalizată.

Referințe bibliografice

1. I. Brailian T. Globalizarea. Numele nimicului. - Iași: Editura Institutul European, 2005.
2. Beck U. Ce este mondializarea? – București: Woll, 2003
3. Fukuyama Fr. Sfârșitul istoriei și ultimul om. București: Paideea, 1992.
4. Leclerc G.. Mondializarea culturală: civilizațiile puse la încercare. Chișinău: Știința, 2003.
5. Marin D. Globalizarea și aproximările ei. Colecția de prelegeri nr.9. – București: Editura Economică, 2004.
6. Huntington S. Ciocnirea civilizațiilor și refacerea ordinii mondiale. București: Antet, 1998.
7. Toffler A. Al treilea val. București: Politică, 1983
8. Toynbee A. Orașele în mișcare. București: Politică, 1979.
9. Дилигенский Г. «Конец истории» или смена цивилизаций. <http://www.Gumer.info/bibliotek-Buks/History>
10. Кисилев С. С. «Тайна прогресса» и возможность истории. // Вопросы философии, 2009, № 2, стр. 3-20.

Specificul educației permanente în cadrul societății contemporane

Scobioală Nadejda, doctorand, lect. univ., UASM

În ultimele decenii ale secolului al XX-lea oamenii de știință, oamenii politici și responsabili ai diferitelor sectoare ale vieții sociale au identificat un nou tip de probleme care se impuneau din ce în ce mai mult, atât prin caracterul lor grav și prezent, cât și prin dimensiunile lor regionale și globale. Este vorba despre probleme ca: deteriorarea mediului

înconjurator, caracterul limitat al resurselor naturale, ritmul galopant al creșterii demografice în anumite zone ale lumii.

Spre sfârșitul secolului trecut s-au descoperit și legăturile dintre aceste probleme, ajungându-se la concluzia că ele nu pot fi rezolvate de către factorii responsabili din țările lumii contemporane.

S-a constatat de exemplu, că dezvoltarea nu este posibilă fără pace, că pacea nu poate fi reală fără respectarea drepturilor omului și asigurarea libertății fundamentale ale acestuia, că la rândul lor aceste libertăți și drepturi nu sunt posibile în condiții de mizerie, foamete și analfabetism.

Toate acestea au dus la introducerea conceptului de *problematică a lumii contemporane*. Acest concept s-a impus și pune în lumină caracteristicile generale comune ale acestei problematice care se impune atât comunităților naționale cât și grupurilor sociale și persoanelor individuale.

În ansamblu, *problematica lumii contemporane* prezintă caracter universal, în sensul că toate țările și regiunile de pe glob, nu pot fi plasate în afara ei; are caracter global deoarece afectează toate sectoarele vieții sociale; are caracter prioritar și presant în sensul că presiunile exercitate asupra comunității mondiale sunt puternice, ele cerând răspunsuri prompte, ingeniozitate și eforturi financiare importante.

În încercarea de a rezolva aceste imperative, sistemele naționale de educație și responsabilii educației s-au situat pe două poziții opuse: scepticii consideră că sistemele educaționale nu pot avea rol important în pregătirea lumii de mâine, pe când optimiștii susțin puterea educației și capacitatea acesteia de a contribui cu resursele sale specifice la construirea viitorului.

Realitatea contemporană confirmă, de fiecare dată, că avem nevoie de o educație permanentă. Nici o societate nu este complet imobilă, așa încât o anumită instruire continuă și la vârsta adulă. În societatea actuală, caracterizată prin mobilitate economică, politică, culturală, noua ordine educațională nu se concepe fără avangarda mișcării pedagogice teoretice și a praxisului educațional. Dezvoltarea lumii contemporane depinde într-o mare măsură și de modul în care educația poate să satisfacă cerințele acestei dezvoltări.

Educația este unul dintre fenomenele care au apărut o dată cu societatea umană, suferind pe parcursul evoluției sale, modificări esențiale. „*Omul nu poate deveni om decât prin educație*”, spune Kant, la

modul imperativ. Tot ce ține de umanitate: limbaj, rațiune, sentimente, arta, morala se realizează numai prin educație. Astfel *educația* a dobândit noi conținuturi acoperind o arie largă și noi finalități bazate pe valori democratice și aspirații moderne ale indivizilor corelate cu inovația și reforma din învățământ. După cum afirmă R. H. Dave, *educația permanentă* este „un proces de perfecționare a dezvoltării personale, sociale și profesionale pe durata întregii vieți a indivizilor în scopul îmbunătățirii calității vieții atât a indivizilor, cât și a colectivității lor.” Aceasta este o idee comprehensivă și unificatoare care include învățarea formală, nonformală și informală pentru dobândirea și îmbogățirea unui orizont de cunoaștere care să permită atingerea celui mai înalt nivel de dezvoltare posibil și diferite stadii și domenii ale vieții [2, p. 47].

Conceptul *educației permanente*, este în mod funcțional, bazat pe ideea că învățarea permanentă poate fi dobândită de către indivizi și societăți în moduri diferite și că aceste modalități alternative sunt în stare să conducă spre atingerea celui mai înalt și celui mai bun nivel al calității vieții de către toți. [2, p. 48].

Societatea actuală, responsabilitățile, individul însuși se mișcă mai repede, mai profund decât sfârșitul de secol trecut. Problematika lumii contemporane, provocările acesteia și consecințele din domeniul educației au dus la impunerea și operaționalizarea în plan teoretic-explicativ, dar și practic-aplicativ, a unor sintagme cum ar fi: învățare de-a lungul întregii vieți, educație de-a lungul întregii vieți, educație permanentă, educația adulților, educația părinților, autoînvățare, autoinstruire, autoeducație, autoinformare și autoformare educativă, autonomie educativă, educație globală.

Valul schimbărilor și al noutăților care asaltează viața umanității și a fiecărei colectivități umane a făcut necesară extinderea actului educativ de-a lungul întregii vieți. Educația dată de școală nu mai este suficientă pentru întreaga viață a omului. În încercarea de a face față provocărilor lumii contemporane, una din direcțiile de restructurare a realității educaționale este: extinderea actului educativ la nivelul întregii vieți a individului.

A învăța să înveți și a te perfecționa continuu sunt condițiile educației permanente. Ideea educației permanente nu este nouă, necesitatea permanenței educației în plan individual și istoric fiind intuită de mult timp, în primul rând de la clasicii pedagogiei tradiționale. Încă din

secolul al XVII-lea, Jan Amos Comenius (1592-1670) afirma în lucrările sale că „*tota vita schola est*” - reflecție teoretică, pe care realitatea obiectivă, practica, specialiștii și știința, aveau să o valideze ulterior. S-a afirmat că „*pentru fiecare om, viața sa este o școală, de la leagăn până la mormânt*” (J. A. Comenius).

Pentru a face față situațiilor multiple de provocare a lumii contemporane este firesc să ne punem următoarea întrebare: Dacă, astăzi, educația dată în școală este suficientă a face față avalanșei de probleme cu care se confruntă omenirea? Răspunsul este clar, educația dată în școală nu mai este suficientă pentru întreaga viață a omului; de aceea reprezentanții pedagogiei moderne au emis teza educației prelungite sau a educației permanente care străbate întreaga viață personală a omului. În ansamblul său, educația vizează nu doar pregătirea viitorilor specialiști, ci și a indivizilor cu orizont deschis spre câmpul valorilor, astfel încât nevoia de educație și perfecționare devine permanentă, pentru toată viața. Astfel rolul școlii a devenit mult mai complex îndepărtându-se de esența lui primară (formarea și transmiterea de cunoștințe) și orientându-se activ spre formarea de atitudini și comportamente. Școala pune accent deosebit pe conținuturile modernizate ale educației incluzând „noile educații”: educația pentru drepturile omului, educația ecologică, educația interculturală, educația pentru pace și cooperare, educația pentru democrație și participare, educația economică și casnică modernă, educația pentru schimbare și dezvoltare, educația demografică, educația pentru comunicare și mass-media, educația pentru timpul liber și educația nutrițională.

Progresele științei și modificările survenite în tehnică influențează în mod progresiv întreaga omenire. Cel care nu este mereu la zi va fi în mod sigur depășit. Mijloacele de informare, pentru ași îndeplini rolul constructiv, cer a fi dublate de o muncă intensă și continuă de pregătire în acest sens. „Tehnici și structuri pe care generații de-a rândul le-au perfecționat pentru a transmite cunoștințe și priceperi proprii fiecărei societăți, de la cei mai în vârstă la cei mai tineri, din tată-n fiu, în bună parte încetează să mai fie eficace, astfel încât chiar rolul și funcțiile tradiționale ale acțiunii educative fac obiectul unor reevaluări și reexaminări critice, iar educația este nevoită din ce în ce mai mult să caute căi noi” [4, p. 21].

Principiul determinant al *educației adulților* se deosebește în mod radical de principiul învățământului pentru copii, și anume: obligativitatea. Copilul, indiferent dacă vrea sau nu, este constrâns de lege și de părinții săi să-și limiteze timpul pentru joc și distracție și să se dedice unor ocupații ale căror interes sau farmec nu-l vede întotdeauna. Aceasta conferă o mare solidaritate instituțiilor școlare, însă, în același timp, creează o stare de imobilitate și conservatorism. Dintre toate acestea, nimic nu se potrivește pentru adult. Desigur, pot exista mijloacele de constrângere indirecte, presiuni, unele de ordin economic, altele de ordin politic, dar rareori se întâmplă ca un adult să fie forțat să urmeze cursurile unei școli. În general, adultul nu va renunța la timpul său liber pentru a participa la activități de ordin educativ decât dacă întrezărește satisfacerea unui interes, dacă găsește o legătură între ceea ce i se propune și ambițiile, aspirațiile, curiozitățile și plăcerile propriei sale vieți. Dacă o asemenea legătură nu există, consecința apare imediat, fie că adultul stă deoparte, fie că, dacă acceptă, renunță repede [4, p. 47].

Deoarece, așa cum reiese și din cele de mai sus, *educația adulților* nu poate deveni obligatorie, ea trebuie să fie adaptată nevoilor acestora și să acorde celor ce studiază condiții liberale (de autoeducație și autoevaluare, de alegere a conținuturilor și metodelor, a locului și timpului de învățare).

Un sistem de *educație pentru adulți* este bine aranjat, funcțional atunci când este întemeiat pe motivații și centrat pe obiective care rezolvă problemele indivizilor sau grupurilor de adulți. Pentru a stimula motivațiile lor de învățare și de participare la programe educaționale este nevoie de strategii care să se întemeieze pe cunoașterea nevoilor lor reale, specifice, de educație.

În cartea „*Educația și dinamica ei*” sunt oglindite câteva obiective cu valoare generală ale *educației permanente*, și anume:

- „Crearea, printr-un învățământ formativ, a dorinței de a învăța în continuu, cultivarea receptivității, a unei atitudini deschise, favorabilă schimbării, inovațiilor și creativității;
- Formarea și dezvoltarea premiselor pentru autoeducație, autodepășire și autoperfecționare, astfel încât acestea să devină trăsături definitorii ale omului contemporan;

- A traduce normele și valorile sociale în atitudini, în comportamente stabile și a lupta pentru implementarea și dezvoltarea lor în comunitatea căreia îi aparținem;

- Stimularea și cultivarea unei atitudini pozitive, libere, creative, independente și constructive prin asimilarea limbajelor științei, artei, tehnicii, muncii etc., contribuind astfel la programul cunoașterii umane;

- Dobândirea unor metode și tehnici flexibile cu privire la organizarea, conducerea și evaluarea procesului de muncă și a conduitei astfel încât adaptarea și integrarea individului în societate să se realizeze ușor și cu succes, indiferent de domeniul de activitate despre care este vorba;

- Disponibilitatea pentru reciclare, recalificare și perfecționare și pentru dezvoltarea aptitudinilor până la nivelul măiestriei și al competenței cerute de domeniul de activitate respectiv;

- Stimularea optimismului oamenilor, a capacităților lor de a lupta contra deficiențelor și lipsurilor și combaterea pasivității, a scepticismului și a intoleranței;

- Dezvoltarea responsabilității personale și a solidarității pentru a preveni și combate orice deficiență individuală sau socială, ajutându-l pe fiecare să înțeleagă că ameliorarea situației sociale începe cu autoexigența și că exigența față de alții nu este decât o formă de respect, o formă a demnității personale și a democrației autentice;

- Sprijinirea înțelegerii relației om-natură (educație ecologică), a nevoii de a proteja natura, de a lupta împotriva oricărui gen de poluare a ei și de a o conserva pentru a putea beneficia de binefacerile (avantajele), resursele și frumusețile ei și generațiile viitoare;

- Cultivarea unor relații de prietenie, de colaborare și de respect reciproc cu alte popoare, ca și lupta pentru pace, pentru progres, ca o garanție a liberei dezvoltări și prosperității a tuturor colectivităților umane” [3, p. 23-24].

Pregătirea omului pentru *educația permanentă* înseamnă, în primul rând, pregătirea lor pentru mobilitate, pentru schimbare și pentru calitate. De fapt, educația nu constă în „acumularea unui bagaj de cunoștințe, ci în dezvoltarea armonioasă a ființei umane, care începe să devină din ce în ce mai mult ea însăși, în decursul diferitelor experiențe de viață” [4, p. 50].

Referințe bibliografice

1. Comănescu, I., 1996, *Autoeducația azi și mâine*, Imprimeria de Vest, Oradea.
2. Dave, R. H., 1991, *Fundamentele educației permanente*, E.D.P., București.
3. Ionescu, M., 1998, *Educația și dinamica ei*, Editura Tribuna Învățământului, București.
4. Lengrand, P., 1973, *Introducere în educația permanentă*, E.D.P., București.
5. Marcu, V., Marinescu, M., 2009, *Educația omului de azi pentru lumea de mâine*, Editura Universității din Oradea.
6. Tomșa, Gh., 2005, *Psihopedagogia preșcolară și școlară* M.E.C.

Negocierea – formă a comunicării în relațiile interumane

Svetlana SASU, asistent universitar
Universitatea Agrară de Stat din Moldova

Cuvântul negociere vine din limba latină, unde infinitul verbului “**negotiar**” semnifică acțiunea de a face negoț, de a încheia afaceri. La rîndul său, verbul “**negotiar**” derivă din verbul negare (a nega, a tăgădui, a refuza) compus cu substantivul otium (odihnă, relaxare). Astfel, după ingenioasa interpretare a negociatorului internațional Jeffrez Edmud Curry, negocierea este “o chestiune de dat și luat” în care negustorul “își refuză orice odihnă și destindere pînă în clipa în care încheie tîrgul”. [1]

Negocierea trebuie privită drept cel mai eficient mijloc de comunicare, avînd avantajul că realizează în cel mai scurt timp efectul scontat. Ea se referă la o situație în care părțile participante interacționează în dorința de a ajunge la o soluție acceptabilă, în una sau mai multe probleme aflate în discuție (de regulă în dezacord).

În definierea conceptului de negociere se remarcă multe deosebiri, în funcție de poziția de pe care acestea sunt abordate. Astfel, de cele mai multe ori, negocierea este privită drept formă de comunicare al cărui scop constă în rezolvarea unor probleme cu caracter comercial. Este sensul restrîns al noțiunii de negociere, într-adevăr cel mai des utilizat.

Zilnic, omul se implică într-o confruntare continuă cu motivațiile semenilor, ale societății și, de ce nu, chiar ale lui însuși.

În ultimă instanță, oriunde apar divergențe: în familie, la locul de muncă, în mijloacele de transport în comun, cu ocazia cumpărăturilor,